

Arbeiðsumhvørvið á flakavirkjunum

Lagt til rættis: randi

Missa heilsuna av vánaligum umstøðum

At arbeiða á flakavirki er ikki bara at vinna sær inntøku. Tað er eisini at missa heilsuna. Arbeiðsvanlukurnar eru nógv- ar. Kvinnurnar hava eksem, gikt, ilt í liðum og limum, hava krím, og nýta nógvan heilivág fyri at doyva ta ringastu pínuna. Tær flestu kvinnurnar halda bara til hetta arbeiðið í fá ár.

Nú flakavirkjunum er farin at tróta fólk, verður fleiri greitt, at ábøtur mugu gerast á arbeiðsumhvørvið í høvuðsvinnuni á landi.

Seinastu tíðina eru fleiri atfinningar settar fram móti arbeiðsumstøðurnar á flakavirkjunum. Tað kemur javnan fram í bløðum og aðrastaðni, hvussu illa nógv trivast í arbeiðinum. Ungar gentur hava sagt, at tær fara bara at arbeiða á flakavirki, um eingin annar møguleiki er at vinna sær inntøku.

Hvussu heilsuskaðiligt tað er at arbeiða á flaka-

virki, kemur fram í eini kanning, ið Jákup Pauli Joensen hevur gjørt í samband við útbúgving sína á Roskilde Universitetscenter. Jákup Pauli Joensen er cand. tech. soc.

Hann hevur vent sær til arbeiðsfólkið á fimm føroyskum flakavirkjunum, ið tilsamans arbeiða 36 pst av fiskinum, sum øll flakavirkini í landinum

taka imóti. Jákup Pauli spurdur bæði menn og kvinnur, øll tey tímaløntu, men av tí at ov stórt partur av monnunum ikki læt inn aftur spurnarblaðið, er frágreiðing hansara so at siga burtur av ein lýsing av arbeiðsumstøðunum hjá flakavinnunum.

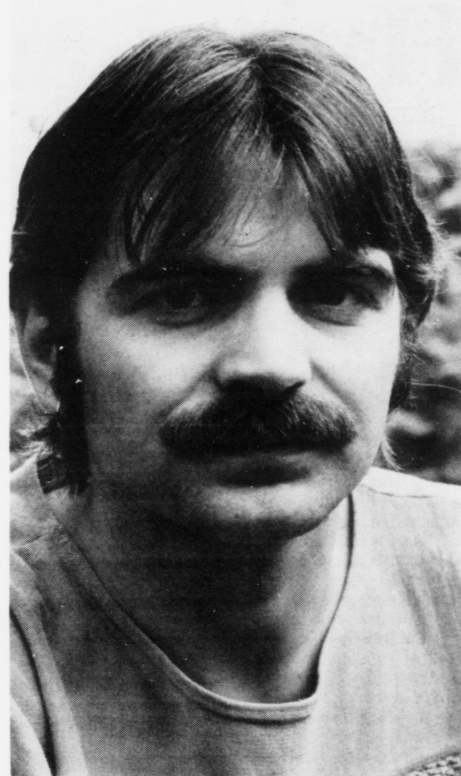
Líka ringt sum aðrastaðni

Hetta er fyrsta kanningin, ið gjord er av arbeiðsumstøðunum á føroysku flakavirkjunum. Í øðrum londum eru nógvar tilíkar kanningar gjordar. Ikki er líkt til, at suðan her er betri enn aðrastaðni.

Flakavirki hava verið í Føroyum næstan ein mansaldur. Um hvussu tað ber til, at einki er gjørt fyri at bota um arbeiðsumhvørvið, sigur Jákup Pauli:

— Tað hevur ongantið áður verið nøkur orsök til at gjørt ábøtur, tað hevur ikki verið nakrar figgjarligur fyrimunur í tí. Tað almenna hevur heldur ikki strongt á. Ikki fyrr enn nú, arbeiðsmegin er farin at tróta, koma spurningarnir fram.

Hann heldur ikki, at tað ber til at leggja ábyrgdina á tey einstøku virkini, tí tey hava síni figgjarligu áhugamál at røkka. Men landsstýrið hevur ábyrgd. Lógir eru gjordar, ið skulu tryggja fólkinum eitt betri arbeiðsumhvørvi, men tað almenna hevur ongantið fingið hesar lógir at virka í

Jákup Pauli Joensen, sum hevur gjørt ta drúgvu kanningina av arbeiðsumstøðunum hjá kvinnunum í høvuðsvinnu okkara

Føroyum. Ein onnur orsök er, at trýstið frá arbeiðararørsluni hevur heldur ikki verið nóg stórt, at tað hevur munað.

Í øðrum londum eru ábøtur gjordar orsakað av trýsti frá fakfeløgnum, og tá landsmyndugleikarnir hava skilt, at tað ikki hevur loyst seg at hava vánaligt arbeiðsumhvørvi, tí tað kostar ov nógv í øðrum sosialum og heilsuligum útreiðslum. Men har bera arbeiðsgevararnir størri part av hesum útreiðslunum, og tí kunnu teir víðhvert siggja fyrimunur í at gera ilógur í eitt betri arbeiðsumhvørvi sigur Jákup Pauli.

Alt at vinna

Føroysku arbeiðsgevararnir gjalda kortini nóg

fyri, at arbeiðsumhvørvið er so vánaligt. Fólk ið stóðast ikki á flakavirkjunum, og tað kemur ikki tað sama burtur úr, tá nýggj fólk alla tíðina skulu venjast upp til arbeiðið.

— Vit kunnu tó ikki vænta, at tey einstøku virkini skulu gera tað stóru broytingarnar. Tey kunnu ikki vinna tað stóra við at gera arbeiðsumstøðurnar betri, men landið sum heild hevur nógva at vinna. Bara at trýsta á virkini, hjálpir einki, tí tey stríðast sum oftast við at yvirliva. Skulu fólk velja millum eitt betri arbeiðsumhvørvi ella at varðveita arbeiðið, so velja tey sjálvandi arbeiðið. Nógva fólk hava ta fatan, at tey ikki mugu krevja ov nógva av ótta fyri at missa arbeiðspláss-

3. hvør flakakvinna nýtir regluliga heilivág

4. — 5. hvør flakakvinna hevur verið fyri arbeiðsvanlukku seinasta árið